

**Інструкція
до підготовки навчальних планів у
Рівненському державному гуманітарному університеті**

I. Загальні положення

1. Навчальні плани в Рівненському державному гуманітарному університеті укладаються за рекомендованою Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України формою № Н-3.01 із такими доповненнями:
  - 1.1. За необхідності до графіку навчального процесу додається позначення «ВД – виконання кваліфікаційної роботи (проекту)»;
  - 1.2. За необхідності до графіку навчального процесу додається позначення «О – оглядові лекції»;
  - 1.3. Підзаголовок плану навчального процесу «Розподіл кредитів ECTS на тиждень за курсами і семестрами» змінено на «Розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами»;
  - 1.4. Цикл «Дисципліни загально-професійної підготовки» з плану навчального процесу вилучено, оскільки не існує відповідних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо його формування;
  - 1.5. Номер циклу «Дисципліни професійної і практичної підготовки» змінено на 1.3;
  - 1.6. Наприкінці плану навчального процесу додано блок «Позакредитні дисципліни», до якого включається дисципліна «Фізичне виховання»;
  - 1.7. У формі навчального плану для підготовки бакалавра з таблиці «План навчального процесу» вилучено стовпці, що відповідають п'ятому і шостому курсам;
  - 1.8. У формі навчального плану для підготовки спеціаліста та магістра з таблиці «План навчального процесу» вилучено стовпці, що відповідають курсам відмінним від п'ятого; номери семестрів п'ятого курсу позначено як «9» і «10»;
2. Шифр і назва напрямку підготовки (спеціальності) повинні відповідати чинній ліцензії та Переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. №1719 та від 27 серпня 2010 р. № 787 зі змінами).
3. Назва професійної кваліфікації є назвою первинної посади, яку може обіймати випускник без досвіду попередньої роботи. Вказана в навчальному плані назва повинна відповідати затвердженому галузевому стандарту. У випадку його відсутності, чи у випадку присвоєння додаткової кваліфікації, назви професійних кваліфікацій обираються (у відповідності до очікуваних результатів навчання за програмою підготовки) з Переліку напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра наведеному у додатку до листа Міністерства освіти і науки України від 06.12.2007 р. № 1/9-736 або (для непедагогічних працівників) з числа наведених в 3-му розділі (фахівці) Державного класифікатора професій (ДК 003:2010).
4. Присвоєння додаткової кваліфікації обумовлюється вибірковою частиною програми підготовки, а також наявністю практичної підготовки і підтверджується окремою формою державної атестації.
5. Нормативний термін навчання за ОКР «Бакалавр» (денна форма навчання) в університеті складає 4 роки (3 роки для напрямку 6.020102 Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія), за ОКР «Спеціаліст» – 1 рік (на основі ОКР «Бакалавр»), за ОКР «Магістр» – 1 рік (на основі ОКР «Бакалавр»). Графік навчального процесу укладається виходячи з наступних позицій:
  - 5.1. Навчальний рік в університеті розпочинається 1 вересня і включає 2 семестри (осінній та весняний), теоретичне навчання упродовж яких завершується екзаменаційними сесіями (зимовою та літньою), практики. Сукупна тривалість семестрів, екзаменаційних сесій і практик впродовж навчального року (курсу) не може бути меншою за 40 тижнів.
  - 5.2. Тривалість канікул на навчальний рік (крім випускного) – не менше 8 тижнів, але не більш як 12 тижнів.
  - 5.3. Тривалість теоретичного навчання, як правило, складає 18-17 тижнів на семестр (крім випускного), але може бути змінена у випадку проведення навчальних і виробничих практик з відривом від занять.
  - 5.4. Тривалість екзаменаційної сесії (денна форма навчання) складає 3 тижні (планується 5 екзаменів), однак може бути зменшена до 2 тижнів (4 екзамени або менше).
  - 5.5. Для кожної форми державної атестації (державний екзамен, захист кваліфікаційної роботи) в графіку навчального процесу виділяється 1 тиждень.
  - 5.6. У випадку, якщо ОПП галузевого стандарту вищої освіти як обов'язкова форма державної атестації передбачено виконання кваліфікаційної роботи (проекту), у графіку навчального процесу для

виконання кваліфікаційної роботи виділяється не менше 4 тижнів, що відповідають 6 кредитам у плані навчального процесу.

- 5.7. Для оглядових лекцій (консультацій) з дисциплін, винесених на державний екзаме́н, у графіку навчального процесу після завершення літньої сесії може бути виділений 1 тиждень за рахунок скорочення тривалості випускного семестру. У такому випадку в частині навчального плану «Зведені дані про бюджет часу» цей тиждень враховується до стовпця «Державна атестація».
- 5.8. Не менш ніж 6 тижнів за весь період підготовки фахівця має бути виділено на проходження виробничої практики з відривом від навчання, оскільки проходження практики на робочому місці є загальновизнаною умовою присвоєння професійної кваліфікації.
- 5.9. При плануванні практичної підготовки доцільно врахувати рекомендації відповідальних за вищу освіту структур ЄС, згідно з якими обсяг кредитів, виділених на практичну підготовку та кваліфікаційну роботу, має складати не менше 10% від загальної кількості кредитів за програмою підготовки.
- 5.10. Зміст практичної підготовки визначається ОПП галузевого стандарту вищої освіти або планується за рахунок бюджету часу, виділеного на блок дисциплін вільного вибору навчального закладу.
6. При формуванні навчального плану підготовки **бакалавра** слід дотримуватися структури, встановленої на основі Нормативно-методичних положень з розроблення освітньо-професійної програми підготовки фахівця зі складу Комплексу нормативних документів для розроблення складових системи галузевих стандартів вищої освіти, що є Додатком до Листа Міністерства освіти і науки України від 31.07.2008 р. № 1/9-484, та з урахуванням вимог наказу Міністерства освіти і науки України № 642 від 09 липня 2009р.:

Назва циклу	Обсяг циклів			
	Фізико-математичні, природничі та технічні напрями		Гуманітарні та соціально-економічні напрями	
	у %	в кредитах ECTS	у %	в кредитах ECTS
Гуманітарні та соціально-економічні дисципліни (ГСЕ)	10	24	15	36
Нормативні навчальні дисципліни	7,5	18	7,5	18
Вибіркові навчальні дисципліни	2,5	6	7,5	18
Дисципліни самостійного вибору навчального закладу	0	0	0	0
Дисципліни вільного вибору студента	2,5	6	7,5	18
Дисципліни природничо-наукової (фундаментальної) підготовки (ПН)	20	48	15	36
Нормативні навчальні дисципліни	12	29	9	22
Вибіркові навчальні дисципліни	8	19	6	14
Дисципліни самостійного вибору навчального закладу	0 – 6	0 – 15	0 – 4	0 – 10
Дисципліни вільного вибору студента	2 – 8	4 – 19	2 – 6	4 – 14
Дисципліни професійної і практичної підготовки (ПП)	70	168	70	168
Нормативні навчальні дисципліни	42	101	44	106
Вибіркові навчальні дисципліни	28	67	26	62
Дисципліни самостійного вибору навчального закладу	7 – 20	17 – 48	7 – 19	17 – 45
Дисципліни вільного вибору студента	8 – 21	19 – 50	7 – 19	17 – 45
Разом	100	240	100	240
<i>у тому числі:</i>				
нормативна частина	61,5	148	60,5	146
вибіркова частина	38,5	92	39,5	94
<i>самостійний вибір навчального закладу</i>	<i>7 – 26</i>	<i>17 – 63</i>	<i>7 – 23</i>	<i>17 – 55</i>
<i>вільний вибір студента</i>	<i>12,5 – 31,5</i>	<i>29 – 75</i>	<i>16,5 – 32,5</i>	<i>40 – 78</i>

7. При формуванні навчального плану підготовки **магістра** необхідно враховувати, що згідно з Нормативно-методичними положеннями з розроблення освітньо-професійної програми підготовки фахівця (Комплекс нормативних документів для розроблення складових системи галузевих стандартів вищої освіти (Додаток до Листа Міністерства освіти і науки України від 31.07.2008 р. № 1/9-484)) 100% бюджету навчального часу відводиться на дисципліни циклу професійної та практичної підготовки. При цьому 60 – 65% від загального навчального часу повинен становити час передбачений для засвоєння нормативної частини змісту ОПП. Навчальний час, що передбачений для засвоєння змісту навчання самостійного вибору навчального закладу, не повинен перевершувати 70% навчального часу засвоєння вибіркової частини змісту навчання.
8. При формуванні навчального плану підготовки **спеціаліста** рекомендується 75-90% бюджету навчального часу виділяти на професійну та практичну підготовку. Час, передбачений для засвоєння нормативної частини змісту ОПП, повинен становити 60 – 65% від загального навчального часу. Навчальний час, що передбачений для засвоєння змісту навчання самостійного вибору навчального закладу, не повинен перевершувати 70% навчального часу засвоєння вибіркової частини змісту навчання.
9. Допускається відхилення не більше 2 кредитів від наведених обсягів блоків і циклів, але за умови збереження загального обсягу підготовки за ОКР «Бакалавр» – 240 кредитів, «Спеціаліст» і «Магістр» – 60 кредитів.
10. Виробнича практика, оглядові лекції та державна атестація у плані навчального процесу включаються до нормативної частини професійної та практичної підготовки фахівців за будь-яким ОКР.
11. Обсяг будь-якого виду навчального навантаження (навчальні дисципліни, практики, курсові та кваліфікаційні роботи) студента в плані має бути кратним 0,5 або цілому числу кредитів ECTS. Навантаження студента денної форми навчання на 1 навчальний рік має дорівнювати 60 кредитів ECTS, як правило – по 30 кредитів ECTS на семестр.
12. Мінімальний обсяг дисципліни в начальному плані складає 1 кредит ECTS.
13. Для виконання курсової роботи, якщо вона не є складовою частиною навчальної дисципліни і оцінюється окремо, у начальному плані передбачається 1 кредит ECTS.
14. Вивчення всіх навчальних дисциплін завершується заліком або екзаменом. Вивчення нормативних дисциплін рекомендується завершувати екзаменом. Якщо дисципліна викладається впродовж кількох семестрів, проміжний контроль може бути модульним. Екзамен, як підсумкова форма контролю, не планується для дисциплін, із яких відсутні лекційні заняття (виняток – іноземна мова), дисциплін, обсяг яких менший за 3 кредити, та для дисциплін вільного вибору студента.
15. Диференційований залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконаних індивідуальних завдань (наказ Міністерства освіти України від 2 червня 1993 року № 161 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах»). Тому рекомендується планувати диференційовані заліки як форму контролю з практик і курсових робіт. Диференційований залік для навчальних дисциплін планується тільки якщо він передбачений галузевим стандартом вищої освіти або відповідними нормативними документами.
16. Сумарна кількість екзаменів і заліків за семестр не може перевищувати 10, якщо в ньому не передбачено практики чи курсової роботи, або 11, якщо практику чи курсову роботу заплановано. У будь-якому випадку, кількість екзаменів однієї сесії не повинна перевищувати 5.
17. Обсяг аудиторних занять не повинен перевищувати 30 годин на тиждень для ОКР «Бакалавр», 24 години на тиждень для ОКР «Спеціаліст» і 18 годин на тиждень для ОКР «Магістр». При розрахунку аудиторного тижневого навантаження студента враховуються лише тижні позначені у графіку навчального процесу як теоретичне навчання.
18. Кількість годин аудиторних занять A з будь-якої навчальної дисципліни визначається за формулою

$$A = \sum T_i a_i,$$
 де i – номер семестру, в якому заплановано вивчення дисципліни;
 T – кількість тижнів теоретичного навчання у i -му семестрі;
 a – кількість аудиторних годин на тиждень з дисципліни у i -му семестрі.
 При цьому слід мати на увазі наступне:
  - 18.1 У частині плану навчального процесу «Розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами» повинні бути цілі числа.
  - 18.2 Якщо при обчисленні за наведеною формулою одержується непарне число, його змінюють на найближче парне.
  - 18.3 Якщо кількість годин аудиторних занять з навчальної дисципліни визначена наказами МОН України або іншими чинними нормативно-правовими актами, то у «Розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами» встановлюється результат ділення цієї кількості годин на число тижнів теоретичного навчання у відповідному семестрі. Якщо результатом ділення виявляється дробове число, то його слід заокруглити до більшого.
19. За наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 року № 161 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» частка аудиторних годин з будь-якої навчальної дисципліни не може бути меншою за 33%. Максимальний відсоток цієї величини залежить від ОКР і становить 50% для ОКР «Бакалавр», 44% для ОКР «Спеціаліст» і 33% для ОКР

- «Магістр». Частка аудиторних годин з усіх навчальних дисциплін навчального плану має бути приблизно однаковою.
20. Вибіркова частина плану навчального процесу складається з дисциплін самостійного вибору навчального закладу і дисциплін вільного вибору студента. Організація навчання вибіркового дисциплін у Рівненському державному гуманітарному університеті врегульовується відповідним Положенням, затвердженим Вченою радою університету від 31.05.2013 р., протокол №10.
  21. Кількість курсових робіт не повинна перевищувати одну на навчальний рік. При цьому студентам 1 та 2 курсу курсові роботи не плануються взагалі, а у випускному семестрі можуть плануватися лише за умови відсутності в плані кваліфікаційної роботи.
  22. При укладанні навчального плану підготовки за ОКР «Бакалавр» слід враховувати, що Наказ Міністерства освіти і науки України від 09 липня 2009 р. № 642 вимагає: «Організувати навчальні заняття з фізичного виховання в обсязі чотирьох годин на тиждень як позакредитну дисципліну. Для студентів першого-другого курсів фізичне виховання планувати в аудиторне навантаження студентів, яке не може перевищувати 30 годин на тиждень». Таким чином, загальна кількість годин із дисципліни «Фізичне виховання» визначається як добуток 4 тижневих годин занять і кількості тижнів теоретичного навчання у 1-4 семестрах. Обсяг позакредитної дисципліни в кредитах ECTS не вимірюється і до загального бюджету часу за навчальним планом не включається.
  23. Відповідно до Положення про державну атестацію студентів у Рівненському державному гуманітарному університеті: «Державна атестація проводиться у формі державних екзаменів з окремих дисциплін або комплексної перевірки знань студентів із кількох дисциплін в обсязі діючих навчальних програм або захисту кваліфікаційної роботи (бакалаврської, дипломної, магістерської)». Рекомендується планувати для державної атестації за ОКР «Бакалавр» 1 державний екзамен (комплексний), за ОКР «Спеціаліст» - 1 або 2 (при поєднанні спеціальностей) державні екзамен (комплексні державні екзамен), за ОКР «Магістр» – магістерську кваліфікаційну роботу. Якщо ОПП галузевого стандарту підготовки бакалавра або спеціаліста передбачає обов'язковий захист кваліфікаційної роботи, то це відповідно відображується у навчальному плані. При цьому рекомендована кількість форм атестації за цими ОКР зберігається рівною двом.
  24. Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 21.01.2009 р. №30 «Про документи для проведення ліцензування» якісний склад науково-педагогічних працівників, які забезпечують навчальний процес зі спеціальності, аналізується як в цілому, так і за циклами підготовки.
  25. Додаткові умови, вимоги і рекомендації до навчальних планів встановлюються наказом ректора або розпорядженням проректора з навчально-виховної роботи РДГУ.

II.

Рекомендації до підготовки навчальних планів заочної форми навчання у Рівненському державному гуманітарному університеті

1. Навчальний процес за заочною формою навчання здійснюється під час сесій та самостійного навчання у міжсесійний період. Міжсесійний період для заочної форми навчання – це частина навчального року, протягом якого здійснюється самостійна навчальна робота студента. Сесія для заочної форми навчання – це частина навчального року, протягом якої здійснюється навчальний процес за всіма видами навчальних занять, що передбачають безпосередню присутність викладача (лекції, лабораторні, практичні та семінарські заняття, консультації та контрольні заходи).
2. Загальна тривалість сесій на кожний навчальний рік визначається, виходячи з обсягу додаткових відпусток, зазначених у ст. 15 Закону України «Про відпустки». Для проведення державної атестації надаються додаткові оплачувані відпустки: на період складання державних екзаменів – 30 календарних днів, на період підготовки та захисту кваліфікаційного проекту (роботи) – чотири місяці.
3. Навчальні плани заочної форми навчання в Рівненському державному гуманітарному університеті укладаються згідно з Інструкцією до підготовки навчальних планів у Рівненському державному гуманітарному університеті (частина I) з урахуванням особливостей, викладених у наступних пунктах.
4. У формі № Н-3.01 окрім описаних у додатку А доповнень рекомендується:
  - 4.1. Позначення до графіку навчального процесу «Т – теоретичне навчання» змінити на «Н – самостійне навчання»;
  - 4.2. Позначення до графіку навчального процесу «С – екзаменаційна сесія» змінити на «С – сесія»;
  - 4.3. У шапці таблиці «Зведені дані про бюджет часу» написи «Теоретичне навчання» та «Екзаменаційна сесія» відповідно змінити на «Самостійне навчання» та «Сесія».
5. Основою розроблення навчального плану заочної форми навчання є відповідний навчальний план денної форми навчання.
6. Усі загальні реквізити навчального плану заочної форми навчання, окрім форми та терміну навчання, з точністю переносяться з відповідного навчального плану денної форми навчання
7. Таблиці «Практика» та «Державна атестація» навчального плану заочної форми навчання з точністю переносяться з відповідного навчального плану денної форми навчання.

8. Перелік і послідовність вивчення нормативних навчальних дисциплін, загальна кількість кредитів (годин) на їх засвоєння, перелік курсових робіт (проектів) та види підсумкового контролю мають повністю відповідати таким у навчальному плані денної форми навчання.
9. Позакредитна навчальна дисципліна «Фізичне виховання» для заочної форми навчання не планується.
10. У період сесій студенти заочної форми навчання мають такий самий тижневий бюджет часу, як і студенти денної форми навчання – 54 години.
11. Загальна кількість годин аудиторних занять за семестрами обмежується тривалістю сесій з розрахунку 6 годин аудиторних занять кожного дня сесії (без врахування годин на складання заліків, екзаменів і консультацій) з урахуванням 6-денного робочого тижня.
12. Частка годин аудиторних занять з кожної навчальної дисципліни має знаходитись у межах 10 – 15 % загального бюджету часу цієї дисципліни. При цьому кількість годин аудиторних занять з будь-якої дисципліни не може бути меншою за 6.

*Укладачі: проф. Воробйов А.М.,
проф. Петрівський Я.Б.,
проф. Павелків Р.В.,
Колосюк О.А.,
Байло О.А.,
Кусік Г.М.*

*Обговорено і схвалено навчально-методичною радою РДГУ
28 травня 2013р., протокол № 5*